

Andreea Nicoleta DRAGOMIR,
dr., lector univ.

PhD,
University Lector

DREPTURILE REFUGIAȚILOR ȘI SECURITATEA NAȚIONALĂ

Lucrarea își propune să analizeze drepturile refugiaților în contextul Declarației Universale a Drepturilor Omului și să evidențieze importanța respectării drepturilor fundamentale ale acestor persoane vulnerabile. Printre drepturile protejate se numără dreptul la azil, care conferă persoanelor persecutate sau cu temeri credibile de persecuție dreptul de a solicita și de a primi azil în alte țări. Convenția de la Geneva și Protocolul său stabilesc norme internaționale referitoare la acordarea azilului, inclusiv principiile nereturnării și non-discriminării.

Refugiații beneficiază de drepturi similare cu ceilalți rezidenți ai țării de azil, inclusiv de acces la educație, oportunități de angajare și servicii medicale, iar acordarea azilului este o obligație internațională. Crizele umanitare, conflictele armate și schimbările climatice contribuie la creșterea numărului de refugiați, impunând nevoia unei cooperări internaționale consolidate pentru a aborda originile migrației forțate. Drepturile la viață, la libertate și la siguranță personală, dreptul la educație, precum și dreptul de a participa la viața publică sunt esențiale pentru asigurarea integrității și securității refugiaților. Și dreptul la un standard de trai decent, care vizează sănătatea, bunăstarea, educația și oportunitățile de subsistență, este important și implică promovarea incluziunii și eliminarea discriminării.

Bunele practici internaționale includ politici de integrare eficiente adoptate de țări precum Canada, Suedia, Germania și Norvegia. Aceste state combină sprijinul pentru refugiați cu proceduri stricte de screening și programe de integrare extinse, inclusiv accesul la educație și formarea profesională.

Cuvinte-cheie: refugiați, drepturi, azil, migrație forțată, Declarația Universală a Drepturilor Omului, Convenția de la Geneva.

REFUGEES` RIGHTS AND NATIONAL SECURITY

The paper aims to analyze the rights of refugees in the context of the Universal Declaration of Human Rights and highlight the importance of respecting the fundamental rights of these vulnerable people. Among the protected rights is the right to asylum, which gives people persecuted or with a credible fear of persecution the right to seek and receive asylum in other countries. The Geneva Convention and its Protocol establish international norms regarding the granting of asylum, including the principles of non-refoulement and non-discrimination.

Refugees enjoy rights similar to other residents of the country of asylum, including access to education, employment opportunities and medical services, and the granting of asylum is an international obligation. Humanitarian crises, armed conflicts and climate change contribute to the

increase in the number of refugees, imposing the need for strengthened international cooperation to address the origins of forced migration. The rights to life, liberty and personal security, the right to education as well as the right to participate in public life, are essential in ensuring the integrity and security of refugees. The right to a decent standard of living, covering health, well-being, education and livelihood opportunities, is also crucial and involves promoting inclusion and eliminating discrimination.

International best practices include effective integration policies adopted by countries such as Canada, Sweden, Germany and Norway. These countries combine support for refugees with strict screening procedures and extensive integration programs, including access to education and vocational training.

Keywords: refugees, rights, asylum, forced migration, Universal Declaration of Human Rights, The Geneva Convention.

1. INTRODUCERE

Fenomenul migrației forțate și al solicitării azilului a devenit o problemă globală deosebit de complexă, reflectând schimbări majore în contextul socio-politic și economic al lumii. Într-o eră marcată de conflicte violente, dezintegrare și formare de noi entități statale, persecuții politice, etnice sau religioase, migrația forțată reprezintă nu doar o consecință a acestor realități, ci și o strategie politică utilizată pentru a gestiona teritoriile prin dislocarea maselor de refugiați.

În acest cadru, dreptul la azil și procedurile asociate devin subiecte de interes crescut, atât în cadrul comunității juridice, cât și în sfera publică. Întrucât statutul de refugiat și acordarea azilului reprezintă forme distincte de protecție pentru cei care se confruntă cu persecuții și riscuri grave în țările de origine, este imperios necesar să înțelegem în profunzime aspectele juridice, procedurale și sociale implicate în aceste procese.

Așadar, studiul va aborda aspecte precum drepturile fundamentale ale solicitanților de azil, reglementările internaționale și naționale care guvernează acest domeniu, precum și impactul factorilor politici, etnici, economici și de mediu asupra fenomenului migrației forțate.

2. METODOLOGIE

Elaborarea prezentei lucrări s-a fundamentat pe utilizarea unei game variate de metode de cercetare specifice domeniului juridic. În contextul analizei drepturilor refugiaților și a procedurilor de acordare a acestora, *metoda analizei logice* a fost aplicată pentru dezvoltarea argumentelor raționale și pentru susținerea

interpretărilor legale ale actelor normative relevante. S-a folosit, de asemenea *metoda analizei critice* pentru sintetizarea și examinarea critică a opiniilor din doctrina de specialitate și pentru a aduce în discuție diverse perspective. Procedurile și politicile de azil au fost expuse folosind *metoda clasificării* pentru a identifica și evidenția diferitele entități juridice implicate în subiectul cercetat, inclusiv variantele de protecție internațională.

Pentru investigarea și înțelegerea aspectelor privind protecția refugiaților și drepturile acestora, metoda juridică cea mai eficientă și de impact este studiul hotărârilor anterioare ale CEDO (*analiza jurisprudenței CEDO*) în acest domeniu și identificarea interpretărilor și practicilor judiciare care au influențat evoluția temei la nivel european. Nu în ultimul rând amintim *analiza documentelor juridice relevante* (precum tratatele și convențiile internaționale, legislația națională) și *analiza statisticilor și rapoartelor anuale* privind cererile de azil și deciziile CEDO, materiale ce pot oferi cercetătorilor informații cu privire la tendințe, eficacitatea procedurilor și impactul deciziilor CEDO asupra practicii naționale.

Prin aceste metode de cercetare adaptate la specificul temei, am obținut o analiză riguroasă și argumentată a problemelor juridice legate de azil și a drepturilor refugiaților în contextul Declarației Universale a Drepturilor Omului.

3. REZULTATE

3.1. Definirea conceptelor de bază

Pentru început voi atrage, succint, atenția asupra semnificației termenului de *refugiat*, prin evidențierea diferențelor dintre categori-

ile de migrație, inclusiv aspectele economice, politice și climatice, subliniind, în același timp, amploarea și evoluția actuală a fenomenului la nivel global.

Situații aduse în atenția publicului precum strămutările forțate la nivel global a mai mult de 60 de milioane de oameni ori traversarea periculoasă a Mării Mediterane, folosesc termenii *refugiat* și *migrant* în mod alternativ, ca sinonime, generând confuzii. De aceea se impune o clarificare a termenilor, distincția lor normativă având consecințe semnificative pentru ambele categorii de populație [1].

Refugiații sunt cei care fug de conflict armat sau persecuție, traversând frontierele naționale în căutare de siguranță. Definiți și protejați de dreptul internațional, aceștia beneficiază de prevederile Convenției de la Geneva din 1951 și ale Protocolului său adițional din 1967, care stabilesc drepturile de bază și principiile fundamentale, cum ar fi nereturnarea în situații de pericol. Această definiție pune accentul pe caracterul involuntar al migrației și pe imposibilitatea sau reticența individului de a se întoarce în țara sa de origine din cauza pericolelor iminente.

Migranții aleg să-și părăsească țara natală pentru a-și îmbunătăți viața, căutând locuri de muncă sau alte oportunități, fără a se confrunța cu amenințări directe la întoarcere. Guvernele gestionează aceste două categorii în moduri distincte, conform legislației și proceselor lor de imigrație.

Trebuie evitată confuzia între acești doi termeni pentru a se asigura respectarea drepturilor și protecția adecvată a fiecărei categorii. UNHCR (United Nations High Commissioner for Refugees) subliniază importanța distincției pentru a susține măsurile legale și de protecție necesare refugiaților, evitând subminarea sprijinului public într-un moment critic pentru aceștia. De asemenea, se cere un răspuns legal adecvat pentru refugiați în lumina situațiilor lor specifice, tratând totodată cu respect și demnitate drepturile migranților.

Distincția dintre diversele categorii de migranți devine importantă din perspectiva diversității motivelor care stau la baza deplasării populațiilor. *Migrația economică* [2, p. 132]

se referă la deplasarea indivizilor în căutarea unor oportunități de muncă, beneficii economice sau condiții de trai mai bune. În contrast, *migrația politică* se axează pe necesitatea evitării persecuției sau a conflictelor politice, în timp ce *migrația climatică* este determinată de schimbările climatice, adesea impunând mutări datorită dezastrelor naturale sau degradării mediului înconjurător. Economia, interesele geopolitice și legăturile globale constituie catalizatorul fluxurilor de migrație. În contextul migrației, direcțiile sau fluxurile transnaționale coincid cu asimetriile derivate ale puterilor economice și politice ale statelor lumii [3, pp. 33-53].

Conform ultimelor statistici furnizate de Agenția Națiunilor Unite pentru Refugiați (UNHCR) [4], numărul refugiaților la nivel global a atins cote alarmante. În ultimii ani, crizele umanitare, conflictele armate și instabilitatea politică au contribuit semnificativ la creșterea numărului acestora. În prezent, milioane de oameni se confruntă cu necesitatea de a căuta adăpost în afara granițelor țărilor lor, fiind nevoiți să se confrunte cu incertitudini majore și condiții dificile.

3.2. Documente internaționale care reglementează drepturile refugiaților

Amploarea acestui fenomen indică o creștere îngrijorătoare, cu cifre ce depășesc adesea capacitatea organizațiilor internaționale de a furniza asistență adecvată. Această creștere semnificativă a numărului de refugiați evidențiază nevoia imperativă de a dezvolta și implementa politici și strategii eficiente la nivel global pentru gestionarea și soluționarea crizei refugiaților.

Principalele documente internaționale care reglementează drepturile refugiaților sunt:

Convenția de la Geneva din 1951 privind Statutul Refugiaților [5] este cel mai important document internațional care definește statutul juridic al refugiaților și stabilește drepturile și responsabilitățile statelor față de aceștia. Convenția a fost adoptată pentru a răspunde la nevoile refugiaților din timpul celui de-al Doilea Război Mondial și definește termenul de *refugiat* și drepturile acestuia.

Protocolul din 1967 privind Statutul Refugiaților [6], act adițional la Convenția de

la Geneva, elimină restricțiile geografice ale Convenției din 1951, extinzând astfel aplicabilitatea acesteia la nivel global.

Convenția pentru Refugiați a Unității Africane (1969) [7], cunoscută și sub numele de „Convenția de la OUA”, a fost adoptată în cadrul Organizației Unității Africane (OUA). Ulterior, OUA stabilește drepturile și responsabilitățile statelor africane în ceea ce privește protecția refugiaților.

Declarația de la Cartagena asupra Refugiaților (1984) [8], adoptată în America Latină și Caraibe, a extins definiția refugiaților din Convenția de la Geneva, incluzând persoanele care fug din cauza „evenimentelor care tulbură serios ordinea publică”. Aceste documente constituie baza legală internațională pentru protejarea și respectarea drepturilor refugiaților, definind statutul lor și stabilind principiile care guvernează acordarea azilului și protecției internaționale.

3.3. Migrația forțată și efectele ei

În contemporaneitate, deplasarea masivă a refugiaților este adesea generată de fenomene precum desfacerea sau constituirea unor entități statale și persecuțiile de natură politică, etnică sau religioasă, apărute în cadrul unor conflicte violente, de multe ori de natură internă. Cauzele principale ale solicitărilor de azil includ conflictele civile și violențele induse de stat asupra propriilor cetățeni. Migrarea forțată nu reprezintă doar o consecință a războiului, ci și o strategie politică utilizată pentru a câștiga teritoriu prin deplasarea maselor de refugiați. În regiunea balcanică, această realitate tragică s-a evidențiat prin transferuri de populație în urma războaielor, inclusiv la încheierea Primului Război Mondial. Cu toate acestea, în anii ce au urmat, aceste fenomene au implicat genocid.

Războaiele iugoslave au fost cauza celei mai extinse migrații de populație după al Doilea Război Mondial, cu milioane de oameni constrânși să-și părăsească țara. Totodată, Serbia a adoptat o politică de eliminare a diversității etnice, în special în regiunea Kosovo. Această situație a actualizat preocuparea cu privire la chestiunea refugiaților în Europa, subliniind faptul că deja existau mecanisme juridice elaborate pentru administrarea

mișcărilor de populație, spre deosebire de perioada din prima jumătate a secolului XX.

În anii 1990, deplasările ample ale populației au fost caracterizate de natura ad-hoc a acestora, concentrându-se pe fenomene precum: filtrarea etnică, exterminarea fizică și crimele îngrozitoare pe o scară extinsă. Cu toate diferențele istorice, aceste evenimente au avut un rezultat comun: creșterea numărului de refugiați. După încheierea Războiului Rece, accentul s-a mutat asupra refugiaților proveniți din sud, ajunși în țările Europei Occidentale folosind diverse mijloace de transport. Chiar dacă numărul lor nu era semnificativ, cu siguranță aceștia au fost percepuți ca o potențială nouă amenințare la stabilitatea și bunăstarea țărilor gazdă.

Fenomenul migrației către țările dezvoltate s-a intensificat încă din anii '60, dar, în contextul politic al Războiului Rece, nu a fost considerat o problemă. Totuși, odată cu schimbările politice, refugiații europeni au fost priviți diferit față de cei din „lumea a treia”, iar imaginea „normală” a refugiatului a fost asociată cu „albul” și „anticomunistul”.

Societatea internațională a interpretat criza refugiaților din afara Europei ca pe un fenomen nou și neașteptat, ignorând faptul că refugiații au existat și înainte de 1951 și că motivele pentru migrație nu s-au schimbat semnificativ. Totuși, unele state au perceput-o ca pe o criză generată de factori economici. Într-un context în care oferta locurilor de muncă scădea, statele au redus programele de integrare, impunând restricții solicitanților de azil. Sfârșitul Războiului Rece a eliminat și motivațiile anticomuniste din asistența acordată refugiaților.

Odată cu aceste schimbări, distincția clară între migranții economici și refugiații politici s-a estompat, toți fiind văzuți ca solicitanți de azil. Astfel, persoanele refugiate au devenit un element esențial al întregului fenomen migrator, influențat de aspecte precum factorii politici, etnici, economici, de mediu, dar și de respectarea drepturilor omului [9, p. 23].

Regimul lui Putin și acțiunile de agresiune ale Rusiei în Ucraina au dus la o serie de conflicte armate și tensiuni, având ca rezultat apariția unui număr semnificativ de refugiați ucraineni. În timpul crizei din 2014, care a inclus anexarea Crimeii

de către Rusia, conflictele dintre estul Ucrainei între forțele ucrainene și separatiștii susținuți de Rusia, dar și cele cauzate de războiul ruso-ucrainean, încă în desfășurare, un număr mare de oameni au fost nevoiți să-și abandoneze casele pentru a căuta siguranță. Acești refugiați ucraineni s-au îndreptat fie către alte regiuni ale Ucrainei, fie către țări vecine precum Polonia, Slovacia, România, Republica Moldova sau Ungaria. Criza umanitară din Ucraina a atras atenția comunității internaționale asupra impactului resimțit de populația civilă și a provocat eforturi umanitare majore pentru ajutorarea refugiaților.

3.4. Drepturile refugiaților în contextul Declarației Universale a Drepturilor Omului

Analiza drepturilor fundamentale ale refugiaților în contextul Declarației Universale a Drepturilor Omului subliniază importanța respectării drepturilor umane ale acestor persoane vulnerabile. Astfel Declarația Universală a Drepturilor Omului se aplică și protejează următoarele drepturi ale refugiaților:

3.4.1. Articolul 14. Dreptul la azil [10] este recunoscut la nivel internațional, conferind indivizilor persecutați sau cu temeri credibile de persecuție în țările lor de origine posibilitatea de a solicita și a de primi azil în alte țări.

Convenția de la Geneva din 1951 privind Statutul Refugiaților și Protocolul său din 1967 stabilesc regulile și normele internaționale privind acordarea azilului. Aceste documente definesc cine este considerat refugiat și stabilesc drepturile și obligațiile statelor în ceea ce privește protecția refugiaților. Acordarea dreptului de azil se face respectând următoarele două principii:

- Nereturnarea (non-refoulement) – se interzice expulzarea sau returnarea refugiaților într-o țară în care viața sau libertatea lor ar fi amenințată.

- Principiul non-discriminării – toți solicitanții de azil trebuie să beneficieze de protecție, fără nicio discriminare bazată pe rasă, religie, naționalitate sau apartenență la un anumit grup social.

De remarcat este că reglementările referitoare la refugiați, în special cele instaurate pe plan regional și intern în numeroase state, au tendința de a absorbi dreptul la azil, care este, în

mod obișnuit, consacrat la nivel constituțional, abordând în mod global instituții care nu sunt uniforme [11]. Este imperios necesar ca statele să instituie proceduri eficiente și echitabile pentru examinarea cererilor de azil, garantând astfel că toți cei care necesită protecție benefică de posibilitatea de a solicita azil, fiind supuși unei evaluări imparțiale a statutului de refugiat.

Refugiații sunt învestiți cu drepturi comparabile cu cele ale altor rezidenți ai țării de azil (accesul la educație, oportunități de angajare și servicii medicale). Aceștia sunt protejați de expulzare către țările de origine sau către alte destinații în care ar fi susceptibili la persecuție. Drepturile și responsabilitățile asociate acordării azilului transcend granițele naționale și reprezintă o obligație internațională, pe care comunitatea globală trebuie să o împărtășească.

Cauze precum crizele umanitare, conflictele armate și schimbările climatice contribuie semnificativ la exacerbară numărului de refugiați, generând presiuni substanțiale asupra sistemelor internaționale și naționale de azil. O consolidare a cooperării internaționale devine esențială pentru a descoperi originile migrației forțate și pentru a perfecționa sistemul de azil, garantând, în consecință, o protecție corespunzătoare a refugiaților și respectarea fermă a dreptului la azil.

Interpretarea articolului 14 (al.1.) din Declarația Universală a Drepturilor Omului a generat două abordări diferite una pledează pentru dreptul oricărei persoane persecutate de a primi azil, iar cealaltă impune sintagma „a beneficia de azil” [12, p. 85].

Dreptul de a primi sau de a beneficia de azil, ce incumbă statelor conform convențiilor regionale, este evidențiat în articolele 22 alineatul 7 al Convenției Americane a Drepturilor Omului, art. 27 al Declarației Americane asupra Drepturilor și Îndatoririlor Omului și art. 12 alineatul 3 al Cartei Africane a Drepturilor Omului și Popoarelor. Cu toate acestea, Carta Europeană a Drepturilor Omului [13, p. 7.] nu include dreptul de a solicita azil, iar această lipsă este evidențiată în articolul 18 al Cartei Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene. Aceasta face trimitere la drepturile garantate de Convenția de la Geneva din 1951, Protocolul din 1967 privind

statutul refugiaților și tratatele Uniunii Europene. De asemenea, se subliniază fragilitatea dreptului la azil în contextul normelor constituționale existente, care coexistă cu conceptul de „asil convențional”, referindu-se la Convenția O.N.U. din 1951 privind refugiații [15].

Dreptul la azil este supus dispozițiilor dreptului internațional și ale dreptului intern, inclusiv constituției și alte acte normative. O similitudine esențială constă în caracterul ambelor instituții ca forme de protecție acordată străinilor [16, pp. 24-25]. Din perspectivă istorică, dreptul la azil a fost reglementat anterior stabilirii statutului de refugiat. Din perspectivă juridică, atât conferirea statutului de refugiat, cât și acordarea statutului de azilant intră în atribuțiile statului gazdă, reprezentând astfel exercitarea suveranității acestuia [17, pp. 120-121].

Statutul de refugiat include elementele specifice dreptului la azil și exclude durata protecției, stabilită ca temporară, interzicând solicitantului dreptul la ședere permanentă. Drepturile și responsabilitățile persoanelor sub protecție sunt guvernate de Convenția de la Geneva din 1951 pentru cei care solicită statutul de refugiat, inclusiv procedurile de acordare, încetare, retragere sau anulare, în contrast cu situația azilanților. Refugiaților li se aplică legislația țării de origine, dar cu toate acestea sunt necesare măsuri pentru integrarea lor în statul gazdă. Conferirea statutului de refugiat nu are consecințe pentru membrii familiei beneficiarului [18, p. 18].

În ansamblu, dreptul la azil și protecția refugiaților reprezintă elemente esențiale ale respectării drepturilor omului și ale solidarității internaționale în fața situațiilor de suferință umană.

3.4.2. Articolul 3 și 9. Dreptul la viață, libertate și siguranță personală [18] reprezintă un pilon fundamental al respectării drepturilor umane, având o relevanță deosebită în contextul refugiaților. Aceste drepturi, așa cum sunt precizate în articolele 3 și 9 ale Declarației Universale a Drepturilor Omului, au o importanță deosebită pentru asigurarea integrității și securității individuale a celor care se confruntă cu migrația forțată.

Articolul 3 din Declarația Universală a

Drepturilor Omului consacră principiul fundamental conform căruia „Orice persoană are dreptul la viață, la libertate și la siguranța persoanei”. Această prevedere capătă o importanță deosebită în cazul situațiilor referitoare la migrația forțată generată de conflicte armate sau persecuții, ce amenință existența indivizilor în țările lor de origine. Astfel, protejarea dreptului la viață devine un imperativ umanitar și juridic, iar asigurarea deplină a acestui drept, în cazul refugiaților, reprezintă o prioritate esențială.

În același context, Articolul 9 subliniază că „Nimeni nu trebuie să fie arestat, deținut sau exilat în mod arbitrar”. Acest drept se dovedește crucial pentru refugiații, care se confruntă cu riscul iminent de a fi arestați sau deținuți în țările de origine, fie din cauza conflictelor, fie din cauza statutului lor de refugiat. Dreptul la libertate și siguranță personală funcționează ca un mecanism de protecție împotriva persecuției arbitrare, oferind condiții necesare pentru continuarea vieții într-un mod demn și securizat.

Aș dori să fac aici referire la contestarea unor prevederi legale [19] (Legea nr. 122/2006 privind azilul în România) care condiționează acordarea protecției umanitare. Autorii contestației au susținut că aceste prevederi ar limita acordarea protecției doar în situația în care există o temere bine întemeiată de persecuție bazată pe motive precum rasă, religie, naționalitate, opinii politice sau apartenența la un anumit grup social, conform definiției Convenției O.N.U. din 1951. Contestația s-a bazat pe premisa că restricționarea respectivă încalcă dreptul fundamental la viață și integritate fizică și psihică, precum și dreptul la protecție împotriva torturii, așa cum sunt garantate de prevederile constituționale și tratatele internaționale la care România este parte. În ciuda acestui argument, instanța a respins excepția, susținând că normele legale criticate sunt conforme cu aceste drepturi, impunând doar condiția ca străinul să prezinte motive temeinice de a crede că, în cazul întoarcerii în țara sa de origine, ar fi expus unui risc semnificativ de tortură, tratamente inumane sau degradante [20].

Numărul mare de refugiați exerci-

tă presiuni semnificative asupra sistemelor internaționale și naționale de azil, afectând capacitatea acestora de a furniza o protecție adecvată. Pentru a aborda aceste provocări complexe și a asigura respectarea drepturilor refugiaților, este necesară consolidarea cooperării internaționale. Aceasta implică sprijinirea țărilor de refugiu și implementarea eforturilor eficiente de prevenire a conflictelor.

3.4.3. Articolul 21. Dreptul de participare la viața publică [20] este un element esențial al drepturilor omului, subliniat de documente internaționale precum Declarația Universală a Drepturilor Omului și Pactul Internațional cu privire la Drepturile civile și politice. În contextul refugiaților, acest drept își păstrează importanța și relevanța, deși adesea pot apărea provocări semnificative.

Dreptul de participare la viața publică este recunoscut ca un drept fundamental care implică posibilitatea persoanelor de a lua parte la procesele decizionale, de a-și exprima opinia și de a fi implicate în aspectele relevante ale comunităților în care trăiesc.

Refugiații se confruntă frecvent cu bariere semnificative în exercitarea dreptului de participare la viața publică. Limitările de natură culturală, lingvistică, legală și socială pot impune restricții asupra capacității lor de a se implica activ în sfera publică. Diferențele de limbă și de cultură pot constitui obstacole semnificative în înțelegerea și participarea la procesele decizionale și la activitățile comunitare.

Anumite jurisprudențe pot impune constrângeri asupra drepturilor politice și de participare ale refugiaților, limitându-le astfel capacitatea de a se angaja în viața publică. Aceste restricții pot adăuga un element suplimentar de complexitate și potențială marginalizare în contextul în care accesul la drepturile civice este necesar pentru integrarea corespunzătoare a refugiaților.

Pentru a aborda aceste impedimente, comunitățile de primire și organizațiile internaționale trebuie să promoveze activ incluziunea refugiaților la procesele decizionale și activitățile comunitare. Furnizarea de informații și educația adecvată cu privire la drepturile și responsabilitățile civi-

ce reprezintă un aspect esențial în sprijinirea conștientizării și facilitarea participării refugiaților la viața publică. Totodată, implicarea comunității internaționale este imperativă în vederea asigurării unui sprijin considerabil pentru promovarea drepturilor civice și politice ale refugiaților. Aceasta ar facilita integrarea lor în comunitățile de primire și ar contribui la crearea unui climat favorabil pentru participarea lor activă la viața publică. De asemenea adaptarea legislației, eliminând restricțiile inutile și discriminatorii, reprezintă un alt aspect important de construire a unui mediu propice pentru implicarea refugiaților la viața publică. Dreptul de participare la viața publică nu doar consacră un principiu fundamental al drepturilor omului, ci și reprezintă un element vital pentru integrarea și dezvoltarea armonioasă a refugiaților în societățile de primire. Prin abordarea eficientă a obstacolelor și promovarea unui mediu incluziv, pot fi create condiții propice pentru ca refugiații să-și exercite acest drept și să aducă contribuții semnificative la comunitățile lor adoptive.

3.4.4. Articolul 25. Dreptul la standard de trai decent care asigură sănătate și bunăstare reprezintă un principiu fundamental al drepturilor omului, cu o relevanță deosebită în contextul refugiaților, aflați în situații precare și frecvent vulnerabile. Astfel, refugiații devin titularii dreptului la o locuință adecvată, care să le ofere condiții de viață sigure, sănătoase și demne.

Asigurarea accesului echitabil la servicii de sănătate de calitate, inclusiv la îngrijire medicală de bază, tratament și asistență psihologică, este esențială pentru refugiați, iar acest drept trebuie să corespundă standardelor acordate întregii populații.

Dreptul la un standard de trai decent include accesul la o alimentație adecvată și suficientă.

Educația și oportunitățile de subzistență sunt și ele componente esențiale ale dreptului la un standard de trai decent, oferind refugiaților șansa de a se dezvolta și de a contribui la dezvoltarea comunității ce i-a primit.

Taberele de refugiați se confruntă adesea cu provocări legate de suprapopulare și resurse limitate, aspecte ce pot afecta negativ

calitatea standardului de trai oferit refugiaților. Discriminarea și excluderea socială reprezintă amenințări la adresa dreptului refugiaților la un standard de trai decent în țările de primire, impunând necesitatea eforturilor sustenabile pentru eliminarea acestor obstacole.

Promovarea integrării refugiaților în societățile de primire și facilitarea auto-susținerii lor prin intermediul accesului la educație și la oportunități de angajare reprezintă demersuri cheie pentru asigurarea unui standard de trai decent și durabil. Eforturile constante pentru eliminarea discriminării și pentru promovarea incluziunii sociale sunt fundamentale pentru crearea unui mediu în care refugiații să trăiască cu demnitate și în condiții decente.

3.4.5. Articolul 26. Dreptul la educație constituie o componentă esențială pentru facilitarea integrării armonioase și a dezvoltării durabile a refugiaților în comunitățile gazdă. Indivizii afectați adesea de conflicte și persecuții în țările de origine, refugiații, se confruntă cu dificultăți semnificative în accesarea educației; de aici rezultă necesitatea unei responsabilități globale în garantarea acestui drept.

Refugiații beneficiază de dreptul de acces echitabil la educație, indiferent de proveniența lor sau de circumstanțele refugiului. Eliminarea barierelor financiare, lingvistice și culturale se impune ca necesitate pentru a asigura participarea neîngrădită la procesul educațional. Dreptul la educație cuprinde accesul la învățământul primar și secundar, contribuind la dezvoltarea competențelor fundamentale și la facilitarea integrării sociale a refugiaților. Totodată, accesul la învățământul superior este recunoscut, oferind oportunități de dezvoltare a abilităților avansate și contribuții semnificative la societate.

Programele de educație destinate refugiaților trebuie să fie elaborate având în vedere realitățile locale și particularitățile culturale, facilitând astfel integrarea eficientă în comunitate. Infrastructura educațională în zonele de primire a refugiaților poate fi insuficientă în multe situații, generând dificultăți de furnizare a unei educații adecvate. Diferențele lingvistice și culturale reprezintă obstacole semnificative în ceea ce ține de procesul de

învățare, impunând necesitatea adoptării de abordări adaptate la caracteristicile grupurilor de refugiați. În același timp, lipsa resurselor financiare constituie o provocare în vederea implementării programelor educaționale pentru refugiați, afectând calitatea și accesibilitatea educației. Mobilizarea resurselor financiare la nivel internațional este esențială pentru sprijinirea programelor educaționale adecvate și depășirea constrângerilor financiare. În situația refugiaților proveniți din medii cu acces limitat la educație formală, dezvoltarea programelor de alfabetizare reprezintă un aspect important pentru integrarea lor în sistemul educațional. Programele educaționale promovează incluziunea socială, facilitând interacțiunea și integrarea refugiaților în comunitățile locale.

Asigurarea dreptului la educație pentru refugiați nu numai că îndeplinește un imperativ umanitar, ci și contribuie la construirea unui viitor mai stabil și mai prosper pentru acești indivizi și pentru societățile gazdă.

3.4.6. Articolul 12. Dreptul la intimitate reprezintă un aspect esențial de promovare a unei existențe cu demnitate și respect în contextul societăților de primire. Refugiații sunt adesea expuși unor contexte traumatice și vulnerabile în țările de origine, fiind investiți cu prerogativa de a-și menține intimitatea și de a fi feriți de orice intervenții arbitrare în sfera privată a vieții lor.

În ceea ce privește confidențialitatea medicală, refugiaților li se recunoaște dreptul de a beneficia de protecție, asigurându-se că informațiile referitoare la starea lor de sănătate și tratament sunt păstrate în siguranță și nu vor fi dezvăluite fără consimțământul lor explicit. Dreptul la intimitate cuprinde, în mod concret, apărarea împotriva hărțuirii și violenței în toate manifestările acestora. Asigurarea unui mediu sigur pentru refugiați, ferit de amenințări la adresa vieții lor private, reprezintă un imperativ.

În contextul procedurilor de acordare a azilului, este esențial să se respecte confidențialitatea dosarelor individuale ale refugiaților, protejând astfel identitatea acestora și informațiile sensibile asociate persecuției sau riscurilor în țările lor de origine.

În privința provocărilor și obstacolelor

ce intervin la asigurarea dreptului la intimitate, aglomerarea spațiilor în cadrul centrelor de refugiați poate limita abilitatea refugiaților de a-și păstra intimitatea, aflându-se în condiții de viață colective. Și absența locuințelor private determină refugiații să împartă spații comune, reprezentând o altă dimensiune a provocărilor. Solicitantilor de azil trebuie să li se asigure nevoile de bază (un loc de odihnă, lenjerie de pat adecvată pentru climă, facilități de duș, produse de igienă și haine curate etc). Este imperativ ca aceștia să beneficieze de dreptul de a purta propriile haine și de a se bucura de intimitate în timpul dușului și folosirii toaletei, respectând în același timp standardele de securitate specifice acelei unități [21].

Recomandările relevante includ beneficiul acordat refugiaților prin programe de educație și conștientizare cu privire la drepturile lor la intimitate, promovând astfel respectul reciproc în comunitățile de primire. Dezvoltarea infrastructurii adecvate în centrele de refugiați, furnizând spații private și condiții de viață conforme cu dreptul la intimitate, este, de asemenea, imperativă. Personalul implicat în gestionarea afacerilor legate de refugiați ar trebui să fie pregătit profesional, pentru a înțelege și a respecta drepturile la intimitate ale acestora. Adoptarea și implementarea unei legislații și politici adecvate marchează un pas important pentru asigurarea respectării dreptului la intimitate pentru refugiați. Prin intermediul conștientizării, al infrastructurii adecvate și al măsurilor legislative corespunzătoare, comunitatea internațională poate contribui semnificativ la asigurarea unei protecții eficiente a acestui drept fundamental pentru refugiați.

3.4.7. Articolul 8. Dreptul la remediere juridică eficientă reprezintă un pilon fundamental al sistemului internațional al drepturilor omului, iar în cazul refugiaților devine o dimensiune de vârf pentru asigurarea respectării acestui drept. Refugiații sunt frecvent supuși la persecuții și încălcări ale drepturilor fundamentale în țările de origine, necesitând un acces corespunzător la mecanisme judiciare eficiente pentru a obține remediere în fața abuzurilor suferite.

Afirmarea dreptului la remediere juri-

dică eficientă pentru refugiați presupune că aceștia au acces la un sistem judiciar imparțial, accesibil, transparent care să respecte principiile statului de drept. Astfel, refugiaților li se oferă posibilitatea de a contesta deciziile administrative sau legale care le pot afecta statutul de azilant sau drepturile fundamentale.

Întrucât refugiații pot întâmpina provocări semnificative în accesarea remedierii juridice (bariere lingvistice, diferențe culturale și limitări financiare) este esențial ca statele și organizațiile internaționale să implementeze măsuri specifice pentru a facilita acest acces. Asigurarea unor servicii juridice gratuite sau la costuri reduse, furnizarea de interpreți și consilieri cu expertiză în domeniul drepturilor refugiaților reprezintă inițiative vitale pentru a sprijini refugiații în exercitarea dreptului la remediere juridică eficientă. În același timp, protecția împotriva represaliilor și a discriminării în procesul legal, precum și asigurarea confidențialității în cadrul procedurilor judiciare legate de statutul lor de refugiați, sunt elemente esențiale pentru a menține integritatea și eficacitatea dreptului la remediere juridică.

Iată un exemplu: Conform Legii nr. 142.31/1998 cu privire la azil (Elveția) [22, p. 51-52], accesul la statutul de refugiat este guvernat de regulile Convenției de la Geneva din 1951 privind refugiații. Persoanelor ale căror vieți, integritate corporală sau libertate sunt amenințate din cauza rasei, religiei, naționalității, apartenenței la un grup social sau opiniilor politice în țara de origine li se acordă statutul de refugiat. Pentru a obține acest statut, cererea trebuie motivată temeinic și, pe cât posibil, susținută de probe. Autoritățile elvețiene pot solicita intrarea în țară a solicitantului în situația în care viața sau integritatea sa corporală este amenințată în țara de origine. Cu toate acestea, protecția refugiaților în Elveția are limite, fiind acordată de obicei pe durata conflictelor armate interne în țările de origine ale solicitanților sau pe durata stării de război în țările respective. Dacă cererea de acordare a protecției este respinsă, accesul la justiție este asigurat solicitanților respinși prin intermediul recursului promovat în fața autorităților locale și federale, a căror decizie este definitivă.

Un alt exemplu prin care evidențiez un aspect favorabil este procedura de azil din Marea Britanie, introdusă în 2007. Aspectul favorabil constă în alocarea unui singur funcționar responsabil de caz pentru fiecare solicitant, asigurându-se astfel familiarizarea cu situația solicitantului pe întreaga durată a procedurii. Procedura se desfășoară în fața Tribunalului pentru Azil și Imigrație, cu posibilitatea de a face recurs la Curtea de Apel. Solicitanții sunt împărțiți în cinci categorii, incluzând persoanele considerate ineligibile și minorii. Cu toate acestea, procedura accelerată [23, p. 56] este criticată, în special pentru că solicitantul este plasat în detenție până la adoptarea deciziei finale, iar aceasta duce la o proporție ridicată de respingeri (până la 99%).

Dreptul la remediere juridică eficientă pentru refugiați nu numai că reflectă principiile fundamentale ale drepturilor omului, dar și consolidează statutul juridic și uman al acestor indivizi în societățile de primire, contribuind la promovarea unui cadru juridic echitabil și protector pentru cei care au căutat adăpost în afara țărilor lor de origine.

3.4.8. Articolul 2. Interzicerea discriminării

Discriminarea, bazată pe criterii de origine națională, rasă, religie, apartenență la un anumit grup social sau orientare sexuală, subminează principiile fundamentale ale drepturilor omului și afectează în mod negativ integritatea refugiaților. Interdicția discriminării în contextul refugiaților este consfințită de numeroase instrumente internaționale care stipulează că refugiații beneficiază de aceleași drepturi și libertăți ca și restul populației, fără a fi supuși unor tratamente discriminatorii.

În practică, refugiații pot întâlni diverse forme de discriminare, inclusiv la nivelul accesului la locuință, educație, ocupație și asistență medicală. Statele și organizațiile internaționale au responsabilitatea de a implementa măsuri eficiente pentru prevenirea și combaterea discriminării, asigurând astfel că refugiații se bucură de drepturi egale și sunt protejați împotriva prejudecăților injuste.

În România, garanția nediscriminării, conform Legii nr. 122/2006 [24] privind azilul, se

aplică tuturor persoanelor, fără a face distincții bazate pe rasă, naționalitate, religie, etnie, limbă, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV sau apartenență la o categorie defavorizată. Această lege promovează egalitatea și interzice privilegiile și discriminarea între indivizi. Nediscriminarea include respectarea egalității și se extinde la diversele forme de discriminare, cum ar fi măsurile legale, administrative, polițienești sau judiciare aplicate în mod discriminatoriu. Actele de persecuție care justifică acordarea protecției includ, de asemenea, diferite forme de discriminare, cum ar fi acuzații sau pedepse disproporționate sau discriminatorii. Acestea pot implica abuzuri sau acte de discriminare în funcție de genul solicitantului, precum și, în cazul copiilor, abuzuri sau acte de discriminare specifice.

Promovarea conștientizării și educației privind interzicerea discriminării în rândul comunităților de primire reprezintă instrumente cheie de combatere a acestui fenomen. Dezvoltarea unor politici și practici care să favorizeze incluziunea și respectul reciproc în societățile gazdă este esențială pentru asigurarea unui mediu echitabil și non-discriminatoriu pentru refugiați.

În final, aplicarea strictă a principiului interzicerii discriminării în contextul refugiaților este esențială pentru conformitatea cu normele internaționale ale drepturilor omului și pentru construirea unei societăți juste și solidare, în care fiecare individ, indiferent de statutul său de refugiat, să se poată dezvolta într-un cadru de respect și egalitate.

Analiza drepturilor fundamentale ale refugiaților în lumina Declarației Universale a Drepturilor Omului subliniază respectul pentru demnitatea umană și protejarea drepturilor lor în situații de deplasare forțată, contribuind astfel la crearea unui cadru juridic internațional pentru protejarea refugiaților.

3.5. Securitatea națională și amenințările actuale

Securitatea națională reprezintă o preocupare centrală pentru statele suverane, având în vedere complexitatea amenințărilor care pot afecta stabilitatea și integritatea teri-

torială. În contextul geopolitic contemporan, fenomene precum migrația forțată și prezența refugiaților constituie elemente de impact semnificativ asupra securității naționale, generând provocări complexe pentru statele gazdă.

Adesea migrația forțată și fluxurile de refugiați sunt rezultatul unor situații precum conflictele armate, instabilitatea politică, persecuția și crizele umanitare. Aceste fenomene, deși au la bază suferințe umane și dreptul la azil, pot fi percepute de anumite state ca amenințări la adresa securității lor naționale.

Aspectele legate de securitatea națională în cazul refugiaților includ atât impactul direct, cât și potențialul de exploatare a vulnerabilităților sistemelor statale. Printre amenințările percepute se numără posibile riscuri pentru ordinea publică, destabilizarea economică, presiuni asupra infrastructurii sociale și, în unele cazuri, potențialul de infiltrare a agenților ostili în fluxurile migratorii.

Fenomenul migrației forțate, abordat din perspectiva securității naționale, implică un echilibru delicat între asigurarea protecției și respectării drepturilor refugiaților și responsabilitatea statelor de a proteja securitatea lor națională. Astfel, din perspectiva securității naționale, monitorizarea și evaluarea adecvată a fluxurilor migratorii, împreună cu dezvoltarea unor mecanisme de identificare a potențialelor amenințări, sunt imperative. Totodată, promovarea soluțiilor durabile pentru conflictele regionale și sprijinirea eforturilor umanitare contribuie la reducerea presiunilor generate de migrația forțată.

3.6. Bune practici internaționale

Există mai multe țări care au adoptat politici eficiente de protejare a drepturilor refugiaților, fără a compromite semnificativ securitatea națională. Iată câteva exemple notabile:

Canada s-a remarcat prin adoptarea unor politici de integrare și sprijin pentru refugiați. Programul lor de refugiați particulari acordă sprijin semnificativ familiilor și individualilor care au nevoie de protecție. Deși sprijină în mod deschis refugiații, Canada păstrează **proceduri stricte de screening** pentru a asigura securitatea națională, incluzând verificări amănunțite

ale antecedentelor [25]. Solicitantul depune o cerere de azil în Canada la un punct de intrare sau de trecere a frontierei, la Centrul de Procesare a Cererilor de Azil (CPCA) sau la aeroport, ori pe teritoriul canadian. Solicitantul primește o evaluare preliminară a eligibilității pentru azil. Dacă este eligibil, va trece printr-un interviu pentru a detalia motivele solicitării de azil. Solicitantul participă la un interviu cu un ofițer de azil pentru a explica motivele cererii. Furnizarea de documente sau de dovezi de sprijin este esențială pentru susținerea cazului. Agenția pentru Refugiați din Canada (Immigration and Refugee Board - IRB) evaluează cazul pe baza motivelor de persecuție sau de teamă de tortură, tratamente crude sau degradante. Solicitantul are o audiere la IRB, unde un membru al consiliului ascultă argumentele și decide acordarea azilului. Dacă cererea este respinsă, există posibilitatea de a face apel la instanța superioară. Solicitanții au dreptul la asistență juridică pe tot parcursul procesului de azil. Ei pot solicita și asistență socială și asistență medicală. În cazul în care cererea de azil este aprobată, solicitantul poate deveni rezident permanent în Canada și ulterior poate solicita cetățenia acestui stat. Refugiații beneficiază de acces la servicii sociale, la educație și la dreptul de a lucra.

Suedia a implementat politici care facilitează accesul refugiaților la educație și locuri de muncă, promovând astfel integrarea lor în societate. **Abordarea umanitară** a Suediei a inclus asigurarea unor condiții de trai decente și sprijin psihologic pentru refugiați [26]. Solicitantul depune o cerere de azil la Agenția pentru Migrație (Migrationsverket) imediat după intrarea în țară sau la punctul de trecere a frontierei. El participă la un interviu în cadrul căruia furnizează informații despre motivele solicitării azilului. Agenția pentru Migrație evaluează riscul de persecuție sau tratament inuman în țara de origine. Solicitanții sunt direcționați către centre de primire, unde li se oferă adăpost temporar și asistență socială. Agenția pentru Migrație emite o decizie inițială privind acordarea sau respingerea azilului. Dacă cererea este respinsă, solicitantul poate face apel la instanțele superioare, cum ar fi Curtea de Apel pentru Migrație și Curtea Supremă Administra-

tivă. Solicitanții au dreptul la asistență juridică pe tot parcursul procedurii de azil. Ei pot solicita asistență socială și medicală. Dacă cererea este aprobată, solicitantul primește statutul de refugiat și are dreptul la rezidență permanentă în Suedia. Refugiații beneficiază de acces la servicii sociale, educație și posibilitatea de a lucra.

Germania a implementat programe extinse de integrare care includ cursuri de limbă și programe de formare profesională pentru refugiați. Pentru a facilita integrarea, Germania a făcut **investiții semnificative în infrastructura socială**, inclusiv în sectoarele sănătății și educației [27]. Solicitantul de azil trebuie să depună o cerere de azil la Amt für Migration und Flüchtlinge (Agenția pentru Migrație și Refugiați) în timp util de la intrarea în Germania. Cererea poate fi depusă personal sau prin intermediul unui reprezentant legal. Solicitanții sunt direcționați către centre de primire unde li se asigură un adăpost temporar și li se acordă asistență medicală și socială. Solicitantul va participa la un interviu pentru a furniza informații detaliate privind motivele pentru care solicită azilul. Autoritățile vor evalua riscul de persecuție sau de tratament inuman în țara de origine. Pe baza evaluării, se va lua o decizie inițială privind acordarea sau respingerea azilului. Dacă cererea este respinsă, există posibilitatea de a face apel. În cazurile cu circumstanțe speciale sau în cazul deciziei negative, solicitantul poate face apel la Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Agenția Federală pentru Migrație și Refugiați). Pentru cazurile urgente sau în care există riscul de deportare, solicitanții pot solicita un „Eilantrag” (cerere de urgență) pentru a opri deportarea până la finalizarea procesului de apel. Dacă cererea de azil este aprobată, solicitantul va primi statutul de refugiat și va avea dreptul la rezidență în Germania. Refugiații au acces la servicii sociale, la educație și pot solicita permis de muncă.

Norvegia a dezvoltat procese de azil eficiente, asigurând un răspuns rapid la solicitările refugiaților și oferind sprijin în timpul procedurilor legale. **Cooperarea strânsă cu organizațiile umanitare** a facilitat implementarea programelor de ajutor și integrare [28]. Solicitantul de azil trebuie să depună o cerere la

Politiets utlendingsenhet (Unitatea de Imigrare a Poliției) sau la un alt punct de intrare autorizat în țară. Cererea poate fi depusă personal sau de un reprezentant legal. Autoritățile norvegiene vor evalua cererea de azil pentru a stabili eligibilitatea solicitantului. Evaluatorul va lua în considerare motivele de persecuție sau amenințare la adresa solicitantului. Solicitantul de azil va participa la un interviu cu autoritățile pentru a furniza informații detaliate privind motivele pentru care solicită azilul. Pe baza evaluării și a interviului, se va lua o decizie preliminară privind acordarea sau respingerea azilului. Solicitantul va fi informat cu privire la decizie. În cazul în care există circumstanțe speciale sau dacă decizia este negativă, solicitantul are dreptul să facă apel. Dacă cererea de azil este aprobată, solicitantul va primi statut de refugiat sau altă formă de protecție, cum ar fi permisul de ședere pe motive umanitare. Refugiații obțin drepturi specifice, inclusiv dreptul la muncă și acces la serviciile sociale și de sănătate. Ei vor primi sprijin și orientare pentru a se integra în societatea norvegiană.

Uruguay a adoptat o abordare neconvențională prin acordarea de azil permanent unui număr semnificativ de refugiați sirieni, oferindu-le astfel stabilitate și securitate pe termen lung [29]. Principalul document care reglementează aceste aspecte este Legea nr. 18.076 din 2006 privind azilul și protecția internațională. Această urmează standardele internaționale și regionale referitoare la protecția refugiaților. Eligibilitatea pentru azil în Uruguay este determinată de riscul de persecuție sau alte amenințări grave la adresa solicitantului din motive de rasă, religie, naționalitate, apartenență la un anumit grup social sau opinii politice. Solicitantul de azil trebuie să depună o cerere la Dirección General de Secretaría del Comité Nacional para los Refugiados (COMAR), prezentând motivele pentru care solicită azilul și va oferi toate informațiile relevante cu privire la persecuția sau amenințarea la adresa sa. După depunerea cererii, COMAR va evalua solicitarea și va decide dacă solicitantul îndeplinește condițiile pentru a primi statutul de refugiat. În cazul în care cererea de azil este aprobată, solicitantul va primi statutul de refugiat în Uruguay. Există proceduri prin care

solicitanții de azil au dreptul să ceară revizuirea deciziilor negative și să prezinte noi argumente în sprijinul cererii lor.

Aceste exemple elucidează posibilitatea de a găsi un echilibru între asigurarea protecției drepturilor refugiaților și gestionarea preocupărilor legate de securitatea națională. Prin adoptarea unor politici bine gândite, care includ proceduri de screening riguroase și programe eficiente de integrare, statele pot gestiona impactul migrației forțate fără a compromite securitatea lor.

4. CONCLUZII

Dreptul la azil, la viață, la libertate și la siguranță personală, la participare la viața publică, la un standard de trai decent și la

educație sunt aspecte esențiale pentru asigurarea demnității și bunăstării refugiaților. În același timp, gestionarea migrației forțate în contextul securității naționale implică un echilibru delicat, necesitând politici bine articulate care să protejeze atât drepturile refugiaților, cât și interesele de securitate ale statelor.

Comunitatea internațională trebuie să coopereze în mod imperativ la abordarea rădăcinilor profunde ale migrației forțate, precum conflictele armate, crizele umanitare și schimbările climatice. Prin consolidarea eforturilor la nivel global, statele pot dezvolta soluții durabile, menite să ofere protecție adecvată refugiaților și să creeze condiții propice pentru integrarea lor în societățile de primire.

BIBLIOGRAFIE

BIBLIOGRAPHY

1. UNHCR, Edwards Adrian, Refugiat sau migrant, 03.09.2015, articol disponibil online: <https://www.unhcr.org/ro/380-refugiat-sau-migrant-cum-este-corect-punctul-nostru-de-vedere.html>, accesat la 18 decembrie 2023.
2. Filipov Iana, Understanding the Migration Experience: Theorizing the Concept, Sci. J. Cahul St. U. Bogdan Petriceicu Hasdeu, Vol. XVII, Nr. 1, 2023.
3. Haruța Cristina, Migrația ca fenomen social. Perspective și abordări teoretice transdisciplinare, Revista Transilvană de Științe Administrative, 2(43) / 2018.
4. UNHCR, Raportul anual al UNHCR România, articol disponibil online: <https://www.unhcr.org/ro/15355-unhcr-overview-2022.html>, accesat la 18 decembrie 2023.
5. UNHCR, Convenția privind statutul refugiaților, încheiată la Geneva la 28 iulie 1951, document disponibil online: https://www.unhcr.org/ro/wp-content/uploads/sites/23/2016/12/1951_Convention_ROM.pdf, accesat la 18 decembrie 2023.
6. UNHCR, Protocol privind statutul refugiaților, încheiat la New York la 31 ianuarie 1967, document disponibil online: https://www.unhcr.org/ro/wp-content/uploads/sites/23/2016/12/1967_Protocol_ROM.pdf, accesat la 18 decembrie 2023.
7. Refworld, Convenția care guvernează aspectele specifice ale problemelor refugiaților în Africa („Convenția OUA”), document disponibil online: <https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain?page=search&docid=3ae6b36018&skip=0&query=African%20Unity%20Convention%20on%20Refugees>, accesat la 20 decembrie 2023.
8. UNHCR, Declarația de la Cartagena privind refugiații, Colocviul privind protecția internațională a refugiaților din America Centrală, Mexic și Panama, document disponibil online: <https://www.refworld.org/docid/3ae6b36ec.html>, accesat la 20 decembrie 2023.
9. Vergatti Cristina Narcisa, Statutul juridic al refugiaților, Institutul Român pentru Drepturile Omului, București, 2009.
10. Declarația Universală a Drepturilor Omului din 10 decembrie 1948, document disponibil online: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/22751>.
11. Vergatti Cristina Narcisa, Statutul juridic al refugiaților, Institutul Român pentru Drepturile Omului, București, 2009.
12. Zlătescu Moroianu Irina, Drepturile omu-

- lui – un sistem în evoluție, Editura IRDO, București, 2008.
13. Reid Claire, *International Law and Legal Instruments*, Cambridge University Press, 2005.
14. Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene (2012/C 326/02), document disponibil online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT>, accesat la 12 decembrie 2023.
15. Vergatti Cristina Narcisa, *Statutul juridic al refugiaților*, Institutul Român pentru Drepturile Omului, București, 2009.
16. Năstase Adrian, *Drepturile omului – religie a sfârșitului de secol*, Editura Institutului European, București, 1992.
17. Aurescu Bogdan, *Noua suveranitate. Între realitate juridică și necesitate politică în sistemul internațional contemporan*, Ed. All Beck, București, 2003.
18. Vergatti Cristina Narcisa, *Statutul juridic al refugiaților*, Institutul Român pentru Drepturile Omului, București, 2009.
19. Articolul 26 din Legea nr. 122/2006 a fost supus examinării de constituționalitate, însă excepția a fost respinsă.
20. Decizia nr. 648/2006, pronunțată de Curtea Constituțională în cauzele: Ahmed Mohamed Ahmed Abbas, Ike John și Jonson Kawa în Dosarele nr.6.831/RF/2005 (43.126/3/2005), nr.47.428/3/2005 și, respectiv, nr.44.006/3/2005 (7.122/RF/2005) ale Tribunalului București.
21. Refworld, Ghid privind custodia publică, document disponibil online: <https://www.refworld.org/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/open-docpdf.pdf?reldoc=y&docid=51b198514>.
22. Catrinciuc P., *Regimul juridic al străinilor*, ed. II, editura C.h.beck, București, 2008.
23. Oakley Sharon, Crew Katrina, *Working against the clock: inadequacy and injustice in the fast track system*, publ. de Bail for Immigration Detainees, London, 2006.
24. Cap. 5 al Legii nr. 122/2006 privind azilul în România.
25. Alinks.org, *Procesul de azil în Canada*, material disponibil online: <https://www.alinks.org/ro/asylum-process-in-canada>, accesat la 12 decembrie 2023.
26. Alinks.org, *Cum se solicită azil în Suedia?*, material disponibil online: <https://www.alinks.org/ro/cum-s%C4%83-solicite-azil-%C3%AEn-Suedia>, accesat la 12 decembrie 2023.
27. Alinks.org, *Cum se solicită azil în Germania?*, material disponibil online: <https://www.alinks.org/ro/how-to-apply-for-asylum-in-germany>, accesat la 12 decembrie 2023.
28. Alinks.org, *Cum se solicită azil în Norvegia? Refugiații și solicitanții de azil în Norvegia*, material disponibil online: <https://www.alinks.org/ro/how-to-apply-for-asylum-in-norway>, accesat la 12 decembrie 2023.
29. Alinks.org, *Cum se solicită azil în Uruguay*, material disponibil online: <https://www.alinks.org/ro/how-to-apply-for-asylum-in-uruguay>, accesat la 12 decembrie 2023.

DESPRE AUTOR

Andreea Nicoleta DRAGOMIR,
lector universitar, doctor,
Facultatea de Drept,
Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu,
România,
e-mail: andreea.dragomir@ulbsibiu.ro,
ORCID: 0000-0002-9358-8098